

**Holbæk
Kommune**

et taskforce projekt

Taskforce-projektet har til opgave at tilrettelægge og organisere pædagogiske forsøgsarbejder, som vil tilvejebringe ny viden om anvendelse af læseteknologi i skolen.

CSU
Center for Specialundervisning

LæseTek

Center for læsning
og læseteknologi

Denne publikation er en gengivelse af den tekst som indgår i Holbæk Kommunes ansøgning til Skolestyrelsens pulje til forsøg inden for projekt Skoleudvikling, lokale taskforces for skoleudvikling d. 11. december 2009.

Teksten beskriver forsøgsarbejdet ud fra Skolestyrelsens ansøgningskabelon.

Beskrivelse af forsøgsarbejdet

Taskforce-projektet har til opgave at tilrettelægge og organisere pædagogiske forsøgsarbejder, som vil tilvejebringe ny viden om anvendelse af læseteknologi i skolen. Forsøgsarbejderne skal med udgangspunkt i den nyeste læse- og skrivestøttende teknologi søge at udvikle evidensbaserede undervisningsformer og ny didaktik.

Holbæk Kommunes center for læsning og læseteknologi, LæseTek, CSU-Holbæk, skal som kommunens kompetenceenhed for læsning og læseteknologi udgøre den kommunale taskforce.

Taskforceenheden skal væsentligst rette indsatsen mod tre udviklingstiltag, som en del af Holbæk Kommunes læse- og it-strategi.

1. Udvikle Holbæk Kommunes tiltag over for ordblinde elever ved anvendelse af læseteknologi i samarbejde med det kommunale Familiekonsulentcenter og kommunens skoler.
2. Tilrettelægge og organisere forsøgsprojektet "Lyt, læs og lær" på en af kommunens skoler, Absalonskolen. Projektet har til formål at udvikle læringsmiljøer ved at implementere læse- og skrivestøttende it, som sikrer inklusion af elever i læsevanskeligheder. Det er endvidere et mål for projektet at kompensere for læsevanskeligheder og samtidig udvikle elevernes læse- og stavefærdighed. Der er sideløbende med denne ansøgning ansøgt om midler fra puljen til forsøg med "it-støttede undervisningsformer" til forsøgsarbejdet "Lyt, læs og lær" på Absalonskolen.
3. I samarbejde med relevante personer i Holbæk kommune og på baggrund af erfaringer fra de to ovenstående indsatsområder skal LæseTek som taskforcegruppe bidrage til udarbejdelse af en samlet og overordnet læse- og ordblindepolitik for Holbæk Kommunes skoler. Denne skal indtænke anvendelsen af læse- og skrivestøttende it.

Forsøgsarbejdets formål

Formålet med oprettelse af den lokale taskforce er at understøtte tilrettelæggelsen og organisering af pædagogiske forsøgsarbejder, som vil kunne tilvejebringe ny viden om anvendelse af læseteknologi i skolen. Udviklingstiltagene skal være rettet mod elever som er diagnosticeret ordblinde, elever som af andre grunde har en utilstrækkelig læsning i forhold til de krav, de møder i skolens faglige undervisning og elever i en almindelig læseudvikling.

Forsøgsarbejderne skal endvidere søge at afprøve kendte resultater fra laboratorieforsøg med anvendelse af læseteknologi i en pædagogisk virkelighed gennem hele skoleforløbet.

For at indfri målet skal forsøgsarbejderne fokusere på læseteknologiens kompensatoriske muligheder for at sikre, at elever på trods af læsevanskeligheder i højere grad udvikler almen viden, gode arbejdsvaner og selvværd i forhold til uddannelse og fortsat læring.

Forsøgsarbejderne vil endvidere fokusere på, hvordan læseteknologien kan sikre, at elever i læsevanskeligheder, gennem særlige undervisningsstrategier, i højere grad udvikler fonologiske og ortografiske repræsentationer for derved at opnå øgede skriftsproglige kompetencer.

Det er endvidere formålet med forsøgsarbejderne at skaffe viden og erfaring som kan danne grundlaget for en samlet og overordnet læse- og ordblindpolitik for Holbæk Kommune.

Forsøgsarbejdets målgruppe

LæseTek skal som taskforce, i forbindelse med udarbejdelsen af en kommunal overordnet læse- og ordblindpolitik samt i relation til det konkrete forsøgsarbejde "Lyt, læs og lær", understøtte tiltag, som er rettet mod både ordblinde elever, andre elever i læsevanskeligheder og elever i en almindelig læseudvikling.

Både dansklærere, specialundervisningslærere og faglærere vil blive inddraget i projektet.

Projekt "lyt, læs og lær", som gennemføres på Absalonskolen, er specifikt rettet mod særligt udsatte elever i skolens indskolings-, mellem -, og udskolingsafdeling. Målgruppen for den overordnede kommunale læse- og ordblindpolitik har ligeledes elever fra alle afdelinger som målgruppe, men planen skal rumme såvel ordblinde elever, som andre elever i læsevanskeligheder samt elever i en almindelig læseudvikling.

Udgangspunkt for forsøgsarbejdet

Holbæk Kommune har tidligere udarbejdet en læsepolitik, men ønsker nu at supplere med en overordnet læse- og ordblindpolitik, hvor anvendelse af læseteknologi er beskrevet. Holbæk Kommune har fra 1. august 2009 indkøbt en kommuneskole- og elevlicens med it-oplæsningsprogrammer og stavestøttende programmer. Kommunen ønsker, at skolerne iværksætter forsøgsarbejder, der vil kunne optimere udbyttet af disse tiltag. Det er nyt, når Holbæk Kommune etablerer en taskorceenhed til at understøtte disse tiltag.

Det er ligeledes nyt, når indsatsen for at tilgodese børn i læsevanskeligheder rettes mod omgivelsesfaktorerne, læringsmiljøet, ved at give eleverne mulighed for at få tekster læst op ved hjælp af syntetisk tale, frem for at rette tiltaget specifikt mod de særligt udsatte børn.

Utilstrækkelig læsning og lavt selvværd i forhold til uddannelse og undervisning karakteriserer restgruppen (de elever som fire år efter de har forladt grundskolen endnu ikke har påbegyndt en uddannelse). Det er nyt, når Holbæk Kommune anvender kompenserende it strategier for at stimulere disse eleveres lyst til fortsat læring.

Forsøgsarbejdets antagelser

Inden for de sidste 10 til 15 år har vi fået så god læse- og skrivestøttende it i form af oplæsningsprogrammer med syntetisk tale og stavestøttende programmer, at vi har fået helt nye muligheder i indsatsen over for elever i læsevanskeligheder samt elever i en normal læseudvikling. Vi ved fra undersøgelser, at teknologien kan stimulere udviklingen af elevernes sproglige opmærksomhed og senere læsning. Vi må antage, at elever med utilstrækkelig læsning i forhold til de krav, de møder i den faglige undervisning, i højere grad vil kunne deltage ligeværdigt i undervisningen med den ny teknologi.

Projektet deler den handicapforståelse, som kommer til udtryk i bl.a. WHO's nyligt rektificerede Handicapkonvention. Her ses handicapbegrebet som et negativt samspil mellem et individ og nogle omgivelsesfaktorer. I den forståelsesramme må læsevanskeligheder ses som det negative samspil mellem barnet og skolen. Det er således ikke alene barnet, men også skolen som er i læsevanskeligheder. Det er taskforceenhedens antagelse, at nye undervisnings- og organisationsformer, som inddrager læseteknologi, vil kunne minimere konsekvenserne af det negative samspil mellem barnet og skolen.

Hvad kvalificerer ansøger til at gennemføre forsøgsarbejdet

Holbæk Kommune har siden august 2008 gjort erfaringer ved at opkvalificere indsatsen over for kommunens ordblinde elever. Holbæk Kommune har gennem dette projekt indsamlet viden, som vil kunne danne grundlag for et forsøgsarbejde, der er rettet mod de ca. 18 % af skolens elever, som på baggrund af undersøgelser skønnes at have utilstrækkelige læsefærdigheder i forhold til de krav, de møder i den faglige undervisning.

Holbæk Kommune har siden august 2007 etableret et center for læsning og læseteknologi, LæseTek. I centret er ansat audiologopæder og speciallærere med speciale i læsning, læsevanskeligheder og læseteknologi. Centrets medarbejdere har arbejdet med forskning og udviklingsforsøg med fokus på læsning og læseteknologi i flere sammenhænge. I samarbejde med Hjælpemiddelinstittuttet har LæseTek gennemført "Projekt pc-læsning", som undersøger den kompensatoriske effekt blandt voksne ved anvendelse af læseteknologi. Medarbejdere fra LæseTek har endvidere deltaget i udarbejdelsen af et for-

søgsarbejde på de danske ordblindeefterskoler i samarbejde med VIA University College samt skrevet artikler og holdt oplæg på konferencer om læsning og læseteknologi. Derudover råder Holbæk kommunes skoler over den nødvendige læse- og skrivestøttende software for at kunne tilgodesee alle elever i læsevanskeligheder.

Forsøgsarbejdets succeskriterier og forventede resultater

Det forventes, at LæseTek som taskforceenhed vil bidrage med væsentlig viden og konkrete anbefalinger til, hvordan læse- og skrivestøttende it vil kunne implementeres i skolen for at sikre inklusion af elever i læsevanskeligheder. Denne viden og de konkrete retningslinjer vil relatere sig til to områder.

1. Den kompensatoriske effekt.

Det vil være et væsentligt succeskriterium for de af taskforceenheden understøttede forsøgsarbejder, at elever i læsevanskeligheder kan deltage ligeværdigt i den tekstdominerede undervisning. Konkret forventes det, at eleverne derved vil få øget almenviden og udvikle deres sprog og kendskab til tekster, så de i højere grad opnå en alderssvarende læseforståelse.

Undersøgelser viser, at elever i læsevanskeligheder, når de forlader skolen, i forhold til deres kammerater har dårligere arbejdsvaner, ringere almen viden, og lavt selvværd i forhold til uddannelse og undervisning. Det vil være et succeskriterium, hvis disse negative virkninger af samspillet mellem skole og elev kan reduceres. Et forventet konkret resultat vil være at en større gruppe af svage læsere vil påbegynde et uddannelsesforløb efter endt skolegang.

2. Den undervisningsmæssige effekt.

Et succeskriterium vil være, at de af taskforceenheden understøttede forsøgsarbejder vil kunne bidrage til en effektiv udnyttelse af læseteknologien i undervisningen, således at både elever i læsevanskeligheder og elever i en almindelig læseudvikling stimuleres i udviklingen af skriftsproglige færdigheder. Et forventet konkret resultat vil være, at svage læsers læseudvikling tilnærmes normallæserens.

Beskrivelse af hvordan forsøgsarbejdet evalueres

I det konkrete forsøgsarbejde "Lyt, læs og lær", på Absalonskolen, vil projektets hovedformål og tilsvarende succeskriterier evalueres gennem formative evalueringsmodeller. Gennem strukturerede kvalitative interviews af elever og lærere samt sammenfatning af iagttagelser og observationer evalueres både målet og de eventuelle bieffekter, som indsatsen har haft.

Til at evaluere de didaktiske temaer, som indgår i projektets delmål, anvendes summariske evalueringsmodeller og test i form af validerede læse- og staveprøver samt i udskolingsafdelingen en test til vurdering af self-efficacy (elevernes vurdering af egne evner til at mestre de udfordringer de møder). På baggrund af disse test vurderes indsatsens effekt i forhold til de opstillede mål og succeskriterier.

Forsøgsarbejdes organisation og forløb evalueres gennem samtaler med lærergruppe, skoleledelse og taskforcegruppen ved forsøgsarbejdets afslutning.

Andre forsøgstiltag vil blive evalueret efter tilsvarende evalueringsmodeller.

Formidling af forsøgsarbejdet

Forsøgstiltagens resultater vil blive fremlagt og resultaterne vil blive formidlet til kommunens øvrige skoler og andre kommuner gennem faglige artikler og fremlæggelse på konferencer om læsevanskeligheder og it.

Resultaterne vil blive inddraget i kommunens læse- og it-strategi og danne udgangspunkt for den læseteknologiske tilgang til udarbejdelsen af en overordnet læse- og ordblindpolitik for Holbæk Kommune.

Forsøgsarbejdet vil endvidere levere dokumentation til en ekstern evaluering i samarbejde med Skolestyrelsen.

Forsøgsarbejdets organisering

Holbæk Kommune er ansøger og overordnet ansvarlig for oprettelse af taskforceenheden. LæseTek, CSU-Holbæk, udgør enheden, og har til opgave at understøtte organisering og tilrettelægge forsøgsarbejder samt at sammenfatte og formidle forsøgstiltagens resultater.

Forløb:

1. maj til 31. august 2010. Udvikling af Holbæk Kommunes tiltag over for ordblinde elever. Forberedelsesfase af forsøgsarbejdet "Lyt, læs og lær" på Absalonskolen.

1. september til 31. december 2010. Interventionsfase I projekt "Lyt, læs og lær".

1. januar til 1. juni 2011. Interventionsfase II projekt "Lyt, læs og lær". Udarbejdelse af overordnet læse- og ordblindpolitik for Holbæk Kommune.

1. august til 31. december 2011. Sammenfatning af resultater, evaluering samt formidling af projektforbets resultater projekt "Lyt, læs og lær".

Samarbejdsparter

Kommunale institutioner som Familiekonsulentcentret, Børnekonsulentcentret, kommunale læsekonsulenter og skoleledergruppen vil indgå som samarbejdspart i forhold til at udvikle Holbæk Kommunes tiltag over for ordblinde elever ved anvendelse af læseteknologi.

Absalonskolens lærere, speciallærere, læsevejleder og skoleledelse vil indgå som samarbejdsparter i forhold til forsøgsprojektet "Lyt, læs og lær".

LæseTek vil herudover indgå i samarbejde med en følgegruppe bestående af centerleder Klara Korsgaard, Nationalt Videncenter for Læsning og Erik Arendal, konsulent Hjælpemiddelinstittet.

Videre drift

Forsøgsarbejdernes resultater og erfaringer vil indgå i en overordnet og sammenhængende læse- og ordblindepolitik, som Holbæk Kommune har besluttet at gennemføre. Planen skal komme med anbefalinger til forebyggende, foregribende og indgribende indsats i forhold til elever, som er i risiko for at udvikle læsevanskeligheder samt anbefalinger af en politik rettet mod elever i en almindelig læseudvikling. Planen vil komme med anbefalinger til vuggestuer, børnehaver og folkeskoler.

Det må forventes, at forsøgsarbejdets resultater vil kunne bidrage væsentligt til at opkvalificere planen i forhold til Holbæk Kommunes elever med særlige behov.

Kommunalbestyrelsens rolle

Holbæk Kommune har besluttet at udarbejde en overordnet kommunal læse- og ordblindepolitik, hvor læse- og skrivestøttende teknologi skal indtænkes didaktisk gennem hele skoleforløbet i forhold til både ordblinde elever, andre elever med utilstrækkelig funktionel læsning og elever i en almindelig læseudvikling. Resultater og erfaringer fra forsøgsarbejdet skal medvirke til at opkvalificere denne politik.

Det lokale taskforce

Holbæk Kommune har siden august 2007 etableret et center for læsning og læseteknologi, LæseTek. I centret er ansat tre audiologopæder og en speciallære med speciale i læsning, læsevanskeligheder og læseteknologi. Centrets medarbejdere har arbejdet med forskning og udviklingsforsøg med fokus på læsning og læseteknologi i flere sammenhænge. LæseTek udgør en kompetenceenhed med specialiseret viden om læsevanskeligheder og anvendelse af læseteknologi.

Taskforce har til opgave at tilrettelægge og organisere pædagogiske forsøgsarbejder, som vil tilvejebringe ny viden om an-

vendelse af læseteknologi i skolen. Forsøgsarbejderne skal med udgangspunkt i den nyeste læse- og skrivestøttende teknologi søge at udvikle nye evidensbaserede undervisningsformer og ny didaktik.

Taskforceenheden skal væsentligst rette indsatsen mod tre udviklingstiltag, som en del af Holbæk Kommunes læse- og it-strategi.

1. Udvikle Holbæk Kommunes tiltag over for ordblinde elever ved anvendelse af læseteknologi i samarbejde med det kommunale Familiekonsulentcenter og kommunens skoler.
2. Tilrettelægge og organisere et konkret forsøgsprojekt, "Lyt, læs og lær", på en af kommunens skoler, Absalonskolen, om udvikling af læringsmiljøer, som sikrer inklusion af elever i læsevanskeligheder, ved at implementere læse- og skrivestøttende it. Det er et mål for projektet at kompensere for læsevanskeligheder og samtidig udvikle elevernes læse- og stavefærdighed.
3. I samarbejde med relevante personer i Holbæk kommune og på baggrund af erfaringer fra de to ovenstående indsatsområder skal LæseTek som taskforcegruppe bidrage til udarbejdelsen af en samlet og overordnet læse- og ordblindpolitik for Holbæk Kommunes skoler. Denne skal indtænke anvendelsen af læse- og skrivestøttende hjælpemidler til brug for elever med som uden læsevanskeligheder.

Taskforcefunktionen skal løses i samarbejde med Familiecenteret, Børnekonsulentcentret, de kommunale skoler og LæseTek, CSU-Holbæk